

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSIOJI RINKIMŲ KOMISIJA**

**SPRENDIMAS
DĖL RINKIMŲ (REFERENDUMO) STEBĖTOJO REGISTRAVIMO TVARKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO**

2020 m. balandžio 27 d. Nr. Sp-52
Vilnius

Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo 40 straipsniu, Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 61 straipsniu, Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 58 straipsniu, Lietuvos Respublikos rinkimų į Europos Parlamentą 61 straipsniu ir Lietuvos Respublikos referendumo įstatymo 51 straipsniu, n u s p r e n d ž i a:

1. Patvirtinti Rinkimų (referendumo) stebėtojo registravimo tvarkos aprašą (pridedama).
2. Pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos 2018 m. lapkričio 13 d. sprendimą Nr. Sp-138 „Dėl Rinkimų stebėtojo pažymėjimo išdavimo, naudojimo ir netekimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Pirmininkė

Laura Matjošaitytė

RINKIMŲ (REFERENDUMO) STEBĖTOJO REGISTRAVIMO TVARKOS APRAŠAS

1. Rinkimų (referendumo) stebėtojo registravimo tvarkos apraše (toliau – Aprašas) nustatoma rinkimų (referendumo) stebėtojo (toliau – Stebėtojas) pažymėjimo išdavimo, naudojimo ir netekimo tvarka, rinkimų (referendumo) stebėtojo teisės ir pareigos, veiklos sąlygos.

2. Stebėtojas – asmuo, turintis Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos išduotą nustatytos formos oranžinės spalvos pažymėjimą. Jis turi teisę stebėti rinkimus, referendumą visoje Lietuvos Respublikos, savivaldybės (apygardos) arba apylinkės, kuri nurodyta jo pažymėjime, teritorijoje.

3. Stebėtoju gali būti rinkėjas ar užsienio valstybėms ar tarptautinėms organizacijoms atstovaujančių subjektų pasiūlytas asmuo. Stebėtoju negali būti tos savivaldybės, kurios teritorijoje stebėtojas turi teisę stebėti rinkimus arba kurios teritorija patenka į rinkimų apygardą, meras, administracijos direktorius, jų pavaduotojai, seniūnai ir jų pavaduotojai.

4. Stebėtojus gali siūlyti:

4.1. politinės partijos, visuomeniniai rinkimų komitetai, kandidatai;

4.2. Lietuvos Respublikoje registruotos nevyriausybinės organizacijos, kurių veikla yra susijusi su rinkimais ar žmogaus teisių apsauga;

4.3. tarptautinės organizacijos, kurių veikla yra susijusi su rinkimais ar žmogaus teisių apsauga;

4.4. užsienio valstybėms atstovaujantys asmenys;

4.5. Vyriausioji rinkimų komisija pagal pateiktus prašymus.

5. Vienu metu tas pats asmuo negali būti Stebėtoju ir rinkimų (referendumo) komisijos nariu; Stebėtoju ir kandidatu, Stebėtoju ir politinės kampanijos įždininku, Stebėtoju ir rinkimų (referendumo) komisijos informatiku ar buhalteriu.

6. Politinės partijos, visuomeniniai rinkimų komitetai, kandidatai, nevyriausybinės organizacijos turi teisę siūlyti registruoti Stebėtojais ne daugiau kaip po du Stebėtojus kiekvienoje rinkimų (referendumo) apylinkėje.

7. Stebėtojo pažymėjimą išduoda:

7.1. Vyriausioji rinkimų komisija – stebėti rinkimus, referendumą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose, papildomose balsavimo vietose užsienyje prie Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar

konsulinės įstaigos, rinkimų apygardose, savivaldybėse, specialiuose balsavimo punktuose, rinkimų (referendumo) apylinkėse;

7.2. savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisija – stebėti rinkimus (referendumą) visoje savivaldybės (apygardos) teritorijoje arba tos savivaldybės (apygardos) konkrečiose rinkimų (referendumo) apylinkėse.

8. Prašymai dėl Stebėtojų registravimo turi būti pateikti ne vėliau kaip iki pirmos išankstinio balsavimo dienos, išskyrus atvejus, kai yra būtinybė pakeisti asmenį, negalintį būti Stebėtoju dėl objektyvių priežasčių. Prašyme turi būti nurodyta: asmens vardas, pavardė, asmens kodas, savivaldybės (apygardos) pavadinimas, rinkimų (referendumo) apylinkės (apylinkių) pavadinimas (pavadinimai)

9. Partijų, visuomeninių rinkimų komitetų, kandidatų prašymai registruoti Stebėtojus pateikiami elektroniniu būdu Vyriausiosios rinkimų komisijos portale „Rinkėjo puslapis“ adresu www.rinkejopuslapis.lt. Prašymo registruoti Stebėtojus pateikimas baigiamas, kai dokumentą elektroniniu būdu pateikęs asmuo gauna patvirtinimą apie elektroninių dokumentų priėmimą. Kitų subjektų, išvardytų Aprašo 4.2–4.5 punktuose, prašymai pateikiami Vyriausiajai rinkimų komisijai (1 priedas.). Užsienio valstybių piliečiai, norintys būti stebėtojais, turi Vyriausiajai rinkimų komisijai pateikti asmens tapatybę patvirtinančius dokumentus.

10. Stebėtojai registruojami užtikrinant lygiateisiškumo tarp politinių partijų, kandidatų ir nevyriausybinų organizacijų siūlomų rinkimų stebėtojų principo laikymąsi.

11. Stebėtojo pažymėjimus rinkimų (referendumo) komisijos vardu išduoda jos pirmininkas arba kitas komisijos narys komisijos pirmininko pavedimu. Rinkimų (referendumo) komisijos gali atsisakyti registruoti Stebėtoją, jeigu jis neatitinka įstatymų reikalavimų ar jo veikla neatitinka Lietuvos Respublikos Konstitucijos ar įstatymų, arba bet kuriuo metu panaikinti Stebėtojo registravimą, jeigu jis pažeidžia Konstituciją ar įstatymus, nesilaiko Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimų. Stebėtojo registravimas gali būti panaikintas jį įregistravusios rinkimų (referendumo) komisijos arba aukštesnės rinkimų (referendumo) komisijos pirmininko sprendimu. Stebėtoją pasiūliusiam asmeniui pranešama apie atsisakymą išduoti Stebėtojo pažymėjimą arba apie registravimo panaikinimą.

12. Stebėtojo pažymėjime įrašoma: stebėtojo vardas ir pavardė, kas skyrė būti stebėtoju (partijos, visuomeninio rinkimų komiteto, nevyriausybinių organizacijos pavadinimas ar kandidato vardas, pavardė), stebėjimo teritorija (savivaldybės (apygardos) / apylinkės pavadinimas ir numeris), rinkimų (referendumo) komisijos pirmininko, pasirašiusio pažymėjimą, vardas ir pavardė, parašas ir išdavimo data.

13. Stebėtojas turi teisę:

13.1. stebėti išankstinį balsavimą savivaldybėje, specialiuose balsavimo punktuose, namuose ir stebėti rinkimus rinkimų dieną pažymėjime nurodytoje teritorijoje (visoje šalyje, savivaldybėje (apygardoje) ar apylinkėje), Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje ir konsulinėje įstaigoje, papildomose balsavimo vietose užsienyje prie Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos. Vykti pas specialiuose balsavimo punktuose, namuose balsuojančius rinkėjus gali tik kartu su apylinkės rinkimų (referendumo) komisijos nariais;

13.2. dalyvauti rinkimų (referendumo) dieną antspauduojant balsadėžę, rinkimų (referendumo) komisijai skaičiuojant balsus ir pildant balsų skaičiavimo protokolus;

13.3. reikšti pastabas ir pretenzijas rinkimų (referendumo) komisijoms dėl rinkimų (Referendumo) įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimų, bet tuo pačiu neturi kliudyti, daryti įtakos rinkimų (referendumo) komisijų ir atskirų komisijų narių darbui ir tuo trikdyti jų veiklą bei rinkimų (referendumo) procesą;

13.4. raštu pareikšti apylinkės rinkimų (referendumo) komisijai protestą, kuris pridedamas prie apylinkės balsų skaičiavimo protokolo ir kartu su kitais rinkimų (referendumo) apylinkės rinkimų (referendumo) dokumentais pateikiamas savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijai. Stebėtojo protestas savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijai pridedamas prie savivaldybės (apygardos) balsų skaičiavimo protokolo. Protestus nagrinėja ta rinkimų (referendumo) komisija, kuriai jie pareikšti.

14. Stebėtojas, nustatęs, kad rinkimų (referendumo) komisijos nariai, rinkėjai galimai pažeidžia rinkimų (Referendumo) įstatymus, turi teisę kreiptis į atitinkamos rinkimų (referendumo) komisijos pirmininką, komisijos narius, kad šie pažeidimai būtų pašalinti.

15. Jeigu Stebėtojas pats pažeidžia įstatymus, jo stebėtojo pažymėjimas gali būti panaikintas savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijos ar Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko sprendimu. Apie sprendimą turi būti iš karto pranešta rinkimų (referendumo) komisijos nariams, Vyriausiajai rinkimų komisijai, atitinkamam atstovui rinkimams ir pačiam Stebėtojui.

16. Stebėtojams draudžiama tiek išankstinio balsavimo metu, tiek rinkimų dieną už rinkėją atlikti bet kokius veiksmus, susijusius su balsavimu.

17. Rinkimų (referendumo) komisijos turi pasirūpinti, kad Stebėtojui rinkimų (referendumo) apylinkės balsavimo patalpose būtų sudarytos tinkamos sąlygos stebėti, kaip vyksta balsavimas.

18. Kai į atitinkamą rinkimų (referendumo) apylinkės balsų skaičiavimo protokolą įrašyti visi duomenys ir visi rinkimų (referendumo) biuleteniai sudėti į antspauduotus paketus ir į specialųjį voką (vokus), rinkimų (referendumo) apylinkės balsų skaičiavimo protokolą pasirašo apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai, po jų – ir Stebėtojai, dalyvavę balsų skaičiavime. Stebėtojų pastabos pridedamos prie atitinkamo protokolo ir tampa neatskirama jo dalimi. Protokolų kopijos Stebėtojams ir rinkimų (referendumo) komisijos nariams pateikiamos jų prašymu.

19. Stebėtojas apylinkių rinkimų (referendumo) komisijų sprendimus dėl balsų skaičiavimo protokolų surašymo gali apskusti savivaldybės (apygardos) rinkimų (referendumo) komisijai ne vėliau kaip per 24 valandas nuo jų surašymo.
